

3. प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली

- १) द्वीपकल्प - तीन बाजूंनी पाण्याने वेष्टित व एका बाजूने जमिनीशी जोडलेला प्रदेश.
- २) विखुरलेले- पसरलेले.
- ३) द्वीपसमूह - तीन बाजूंनी समुद्र असलेला भूभाग.
- ४) अर्वाचीन - खूप जुना.
- ५) त्रिभुज - तीन बाजू असलेला भाग. त्रिकोणी आकाराचा भाग.
- ६) त्रिभुज प्रदेश - नदीच्या अगदी मुखाजवळील भागात त्रिभुज प्रदेश तयार होतात. हा प्रदेश विशिष्ट परिस्थितीत तयार होतात. सर्वच नदीच्या मुखाशी तो तयार होत नाही. नदीच्या मुखाशी सागरी प्रवाह जोरात नसतील तर मुखाशी गाळ साठून तेथील भाग भरून येतो. त्यामुळे मुख्य प्रवाहाला अडथळा निर्माण होतो. तो प्रवाह नवीन मार्गाने समुद्राकडे वाहू लागतो. अशी प्रक्रिया सतत होऊन कालांतराने तेथे त्रिकोणी आकार तयार होतो. त्याला त्रिभुज प्रदेश असे म्हणतात.
- ६) संचयन - साठून रहाणे.
- ७) विस्तीर्ण - विशाल.
- ८) ढालक्षेत्र - जमिनीचा वरील भाग.
- ९) गाभाक्षेत्र - जमिनीचा मध्यभाग.
- १०) उच्चभूमी- जमिनीचा उच्च भाग.
- ११) दलदलीत- भुसभुशीत जमीन.
- १२) बेट- सर्व बाजूने पाण्याने वेढलेल्या भूभागास बेट असे म्हणतात.
- १३) उगम- जन्मस्थान.
- १४) वर्गीकरण - विभागणे.
- १५) अवर्षण चतुष्कोन - शुष्क प्रदेश.
- १६) पुळण- समुद्र किनाऱ्यालगतचा वाळूमय भाग.
- १७) खंबात - खाडीचा किनारा.

૧૮) આખાત - ત્રીન બાજૂને જમિનીને વેઢલેલા ભાગ.